

**VIEŠOJI ĮSTAIGA KAUNO RAJONO TURIZMO IR VERSLO
INFORMACIJOS CENTRAS, 303012249**

PATVIRTINTA

2021-05-24 Įsak. Nr. DS-11

**UPEIVIO-MOTORISTO
SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA**

Nr. 10

I. BENDROJI DALIS

1.1. Dirbti upeiviu-motoristu **VŠĮ KAUNO RAJONO TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRAS** gali asmuo, turintis ne žemesnį kaip pagrindinį išsilavinimą, upeivio-motoristo kvalifikacijos liudijimą, pasitikrinęs sveikatą ir instrukuotas įstaigos vadovo nustatyta tvarka.

1.2. Darbuotojas turi būti supažindintas su:

1.2.1. įstaigoje paskirtais darbuotojais, atsakingais už pirmosios pagalbos suteikimą, gelbėjimo darbų organizavimą, gaisrų gesinimo ir evakavimo priemonėmis ir kokios priemonės, kilus pavojui, bus panaudotos darbuotojų sveikatai ir gyvybei apsaugoti;

1.2.2. įstaigos darbo tvarkos taisyklėmis.

1.3. Darbuotojo darbo ir poilsio režimas nustatomas darbo tvarkos taisyklėse.

1.4. Laivo kapitonas turi teisę reikalauti, kad laivo įgulos narys atliktų reikiamos trukmės (kad ir kiek tai truktų) avarinį ar kokį kitą darbą, jeigu to reikia laivo, laive esančių žmonių ar krovinio saugumui užtikrinti ar suteikti pagalbą kitiems skęstantiems laivams ar žmonėms. Atliekant minimus darbus, laivo kapitonas gali laikinai sustabdyti darbo ir poilsio grafiko taikymą tol, kol vykdomi paminėti darbai. Šiuos darbus atlikus, kapitonas užtikrina, kad įgulos nariams, kurie dirbo pagal grafiką numatytu poilsio laiku, būtų suteikta pakankamai poilsio

1.5. Upeivis privalo:

1.5.1. naudoti išduotus specialius rūbus ir apsaugines priemones pagal paskirtį;

1.5.2. atlikti tik tuos darbus, apie kurių saugų atlikimą išklausė instruktažą ir kuriuos nurodė dirbti kapitonas;

1.5.3. žinoti asmeninę atsakomybę už darbų saugos reikalavimų pažeidimus;

1.5.4. suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiajam atliekant darbus ir imtis priemonių, kad būtų pašalinti darbų saugos reikalavimų pažeidimai. Apie visus nelaimingus atsitikimus darbų vykdymo vietoje nedelsiant pranešti laivo kapitonui.

1.6. Darbuotojui draudžiama ateiti į darbą neblaiviam, darbo metu vartoti alkoholinius gėrimus, narkotines bei toksines medžiagas.

- 1.7. Susirgus ar susižeidus pranešti tiesioginiam vadovui ir kreiptis į gydymo įstaigą.
- 1.8. Upeivis turi teisę:
  - 1.8.1. reikalauti, kad laivo kapitonas užtikrintų saugų darbą, pravesų instruktavimus darbo vietoje ir informuotų apie joje galinčius veikti sveikatai kenksmingus ir pavojingus veiksnius;
  - 1.8.2. atsisakyti dirbti, jei techniškai netvarkingi įrengimai, įrankiai arba darbo aplinkos veiksniai kelia pavojų sveikatai ir gyvybei;
  - 1.8.3. atsisakyti dirbti, jei jis yra neaprupintas asmeninėmis apsaugos priemonėmis arba jos yra netinkamos naudoti (pasibaigęs jų galiojimo laikas);
  - 1.8.4. reikalauti atlyginti už sveikatai padarytą žalą.
- 1.9. Asmeninė darbo higiena:
  - 1.9.1. dirbti apsirengęs tvarkingais, švariais darbo drabužiais;
  - 1.9.2. prieš ir po darbo bei pertraukų, pasinaudojus tualetu, švariai nusiplauti rankas muilu;
  - 1.9.3. draudžiama suteptas rankas valyti skiedikliais, naftos produktais ir kitomis ne prausimuisi skirtomis medžiagomis;
- 1.10. Gaisrinės saugos reikalavimai:
  - 1.10.1. vengti veiksmų, sudarančių sąlygas kilti gaisrui;
  - 1.10.2. rūkyti tik tam skirtose, ženklais pažymėtose ir tinkamai įrengtose vietose, kuriose yra indas dėti nuorūkomis bei gesinimo priemonės;
  - 1.10.3. žinoti ir išmanyti pirmines gaisro gesinimo priemones, jų veikimo principus, panaudojimo galimybes, savo veiksmus kilus gaisrui.
- 1.11. Už šios instrukcijos reikalavimų nevykdymą, pažeidimus, darbuotojui taikoma įstaigos darbo tvarkos taisyklių ir Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta atsakomybė.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

- 2.1. Rizikos veiksniai, galintys susiformuoti ir veikti dirbantį upeivį:
  - 2.1.1. nepalankios darbo vietos mikroklimatinės sąlygos (temperatūra, drėgmė, oro judėjimo greitis ir kt.) – priklausomai nuo metų laiko galimas peršalimas ar perkaitimas (šilumos, saulės smūgis), su tuo susijusios peršalimo ligos;
  - 2.1.2. paslydimas, pargriuvimas dėl netinkamos darbo aplinkos būklės (nešvarūs, slidūs paviršiai) bei netinkamos (slidžios ir kt.) avalynės – galimos įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, kaulų ir raumenų sistemos sužalojimai;
  - 2.1.3. aštrūs darbo priemonių, įrankių, įtaisų, lynų, trosų paviršiai – galimas įdūrimas, įpjovimas, įdrėskimas;
  - 2.1.4. laivo siūbavimas - gali sukelti vestibuliarinio aparato funkcinius sutrikimus;
  - 2.1.5. vibracija, triukšmas gali sukelti vestibuliarinio aparato, centrinės nervų sistemos pakitimus, vidaus organų susirgimų paūmėjimus, koordinacijos sutrikimus lipant trapais, laiptais;
  - 2.1.6. iškritimas į vandenį iš laivo, nuo trapo - rizika peršalti, nuskęsti.
- 2.2. Leidžiama vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masė:

- 2.2.1. kartu dirbant kitą darbą (iki dviejų kartų per valandą):
  - 2.2.1.1. vyrams – neviršija 30 kg;
  - 2.2.1.2. moterims – neviršija 10 kg.
- 2.2.2. dirbant pastoviai per pamainą:
  - 2.2.2.1. vyrams – neviršija 15 kg;
  - 2.2.2.2. moterims – neviršija 7 kg.
- 2.3. Darbdavys, įvertinęs rizikos veiksnius ir vadovaudamasis nustatytomis normomis, privalo nemokamai aprūpinti darbuotoją asmeninėmis apsaugos priemonėmis.
- 2.4. Kiekviena asmeninė apsaugos priemonė turi:
  - 2.4.1. apsaugoti nuo galimų kenksmingų, pavojingų veiksnių, esančių darbo aplinkoje, nesukeldama pavojaus darbuotojo sveikatai ir saugai;
  - 2.4.2. atlikti ergonominius reikalavimus ir esamą darbuotojo sveikatos būklę;
  - 2.4.3. tikti (būti atitinkamai priderinta) darbuotojui.
- 2.5. Darbdavys esant reikalui turi teisę nemokamai išduoti darbuotojui asmeninių apsaugos priemonių daugiau negu numatyta pagal asmeninių apsaugos priemonių sąrašą. Laivo kapitonas privalo užtikrinti reguliarių specialių drabužių ir avalynės valymą, skalbimą ir remontą.
- 2.6. Darbuotojas privalo:
  - 2.6.1. dirbti su darbdavio išduotais drabužiais ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis;
  - 2.6.2. rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugos priemones; laiku pranešti apie jų nusidėvėjimą, užteršimą, netinkamumą naudoti ir apie tai, kad baigiasi jų naudojimo terminas;
  - 2.6.3. įstatymų nustatyta tvarka atlyginti nuostolius, jeigu asmeninė apsaugos priemonė dėl jo paties kaltės dinga arba buvo sugadinta.
- 2.7. Asmeninė apsaugos priemonė yra įmonės nuosavybė, todėl ji turi būti gražinta atleidžiant darbuotoją iš darbo, perkeliant į kitą darbą, kur toji priemonė nenumatyta, pasibaigus sezonui, o taip pat, kai susidėvi.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

- 3.1. Prieš darbo pradžią upeivis privalo iš laivo kapitono gauti darbo užduotį ir išklaudyti skiriamą atlikti darbų saugaus atlikimo instruktažą, apsirengti darbo drabužius, darbo avalyne ir pasiruošti asmenines apsaugos priemones, kurios yra reikalingos skirtų darbų atlikimui;
- 3.2. Laive visos darbo vietos ir praėjimai neturi būti užgriozdinti pašaliniais daiktais. Darbo vietas ir praėjimus būtina nuolat tvarkyti ir valyti. Nuimtus nuo įrenginių apvalkalus reikia sudėti tokiose vietose, kur jie netrukdytų žmonėms dirbti ir praeiti. Susidėvėjus šiurkščiai denių dangai, reikia laiku ją atnaujinti.
- 3.3. Upeivis neturėtų pradėti darbo esant šiems pažeidimams:
  - 3.3.1. instrumentų, technologinės įrangos, įrengimų saugos įrangos, priemonių gedimai, nurodyti jų gamintojų eksploatacijos instrukcijose, dėl kurių jų naudojimas yra neleidžiamas;
  - 3.3.2. praleisti įrengimų, technologinės įrangos ar įrankių išbandymo ar techninės apžiūros terminai;
  - 3.3.3. nepakankama darbo vietos ar priėjimo prie jos apšvieta.

3.4. Pastebėti saugos reikalavimų pažeidimai turi būti pašalinti savo jėgomis, o jeigu to padaryti negalima, upeivis privalo apie tai pranešti laivo kapitonui.

3.5. Prieš paleidžiant mechanizmą arba įrenginį būtina:

3.5.1. remiantis aptarnavimo instrukcija įsitikinti, kad tvarkinga įranga ir armatūra, avarinė ir perspėjimo signalizacija bei apsaugos priemonės, taip pat, kad ant leidžiamo mechanizmo nėra pašalinių daiktų;

3.5.2. perspėti arti mechanizmo ar įrenginio esančius žmones apie paleidimą.

Pastaba. Automatiškai įjungiant įrenginį, visi šio punkto reikalavimai vykdomi prieš pradinį (po ilgesnio sustabdymo) įrenginio paleidimą.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

4.1. Vykdyti laivo darbo tvarkos taisyklių, nustatyto darbo ir poilsio laiko reikalavimus, ilsėtis, valgyti ir rūkyti tam tikslui skirtose vietose, dirbti tik tą darbą, kurį paveda laivo kapitonas ir tik tada, kai yra žinomi saugūs jo atlikimo būdai.

4.2. Visų laivo patalpų apšvietimas turi būti ne mažesnis, kaip to reikalauja apšvietimo higienos norma.

4.3. Atsarginės dalys, įtaisai ir inventoriai turi būti patikimai pritvirtinti savo vietose. Jų tvirtinimą reikia apžiūrėti ir tikrinti kiekvieną kartą pabaigus darbą, kurio metu jie buvo naudojami, taip pat prieš išplaukiant laivui.

4.4. Draudžiama mesti už borto degančius arba smilkstančius daiktus (nuorūkas, anglis, pakulas, skudurus ir t.t.).

4.5. Lengvai užsiliepsnojantys skysčiai laive turi būti saugomi specialiose patalpose, esančiose toli nuo ugnies šaltinių ir turinčiose tinkamą vėdinimą. Ant durų turi būti draudžiamieji ženklai: „ATSARGIAI SU UGNIMI“, „DRAUDŽIAMA RŪKYTI“.

4.6. Indų, kuriuose laikomi lengvai užsiliepsnojantys skysčiai, angos turi būti nuolat sandariai uždarytos.

4.7. Draudžiama naudoti benzina, spirita, skiediklius, tirpiklius ir kitas degias medžiagas denių, pertvarų, baldų ir pan. valymui.

4.8. Ištekėjusius benzina, dyzelinį kurą ir kitus naftos produktus reikia nedelsiant pašalinti.

4.9. Draudžiama:

4.9.1. palikti be priežiūros veikiančius mechanizmus ir įrenginius (tai netaikoma automatiniams įrenginiams);

4.9.2. dirbti su mechanizmais esant išjungtai blokavimo įrangai;

4.9.3. dirbti su netvarkingais įrenginiais ir mechanizmais. Pastebėjus bet kokį mechanizmo gedimą, būtina mechanizmą sustabdyti;

4.10. Dirbant varikliui, mechanizmams draudžiama:

4.10.1. veržti veržles ir šalinti laisvumą kinematinėse grandyse;

4.10.2. matuoti tarpus;

4.10.3. valyti ir šluostyti judančias dalis, taip pat besitrinančias dalis tepti rankiniu būdu be specialių priemonių, užtikrinančių saugumą (švirksčių, tepalinių ir pan.);

4.10.4. atlikti bet kokius remonto darbus;

- 4.10.5. atlikti kitus pavojingus darbus, galinčius sukelti traumas.
- 4.11. Draudžiama dirbti su atvira ugnimi ir rūkyti asmenims, kurių drabužiai sutepti lengvai užsiliepsnojančiais skysčiais.
- 4.12. Draudžiama įeiti (ir dirbti) su atvira ugnimi ir nešiojamais, iš tinklo maitinamais elektriniais šviestuvais:
- 4.12.1. į nedegazuotus naftos, kuro tankus, kitas degių skysčių ir medžiagų saugojimo vietas;
  - 4.12.2. į šluostymui skirtų medžiagų saugyklas;
  - 4.12.3. į dažų ir kitokius sandėlius;
  - 4.12.4. į sunkiai išvėdinamas patalpas;
  - 4.12.5. į akumuliatorines patalpas. Šioms patalpoms apšviesti reikia naudoti tik specialius nešiojamus, nesprogius akumuliatorinius žibintus.
- 4.13. Keleiviniuose laivuose visos ant denio esančios darbų vykdymo vietos turi būti aptvertos ir pažymėtos ženklais, draudžiančiais keleiviams patekti į darbų vietas.
- 4.14. Pereiti nuo kranto į laivą ir atgal, iš laivo į laivą leidžiama tik patikimai pritvirtintais trapais ir laipteliais, po kuriais turi būti ištiesti apsauginiai tinklai, apsaugantys žmones nuo kritimo į vandenį arba ant prielaukos.
- 4.15. Trapas ir laipteliai turi būti saugioje padėtyje, jų lejeriniai aptvarai turi būti tvarkingi, o tamsiu paros metu trapas ir laipteliai turi būti reikiamai apšviesti.
- 4.16. Draudžiama pereiti nuo laivo ant krantinės neužbaigus švartavimosi operacijos.
- 4.17. Įlaipinant keleivius į laivą ir išlaipinant iš jo turi būti stebima, kaip laikomasi saugos reikalavimų einant trapu.
- 4.18. Budėtojas prie trapo turi stebėti, kad būtų laikomasi eiliškumo ir nebūtų lipama „koja kojon“.
- 4.19. Einant nuožulniu trapu, ranka reikia laikytis už turėklo.
- 4.20. Prie darbinėje padėtyje esančių trapo, aikštelės arba laiptelių laive turi būti gelbėjimosi ratas su prie jo pritvirtinta ne trumpesne kaip 27,5 m virve
- 4.20.1. žiemos metu nuo trapų ir laiptelių visuomet turi būti nuvalytas sniegas, ledas ir pabarstyta smėliu;
  - 4.20.2. draudžiama naudotis nešiojamomis kopėčiomis vietoje nuožulnių aikštelių, laiptelių ir trapų.
- 4.21. Naudoti perėjimo tiltelius, nuožulnias aikšteles, pasvirusius daugiau kaip 30° horizonto atžvilgiu, draudžiama.
- 4.22. Jei trapas netvarkingas, prie jo priėjimas turi būti skersai užtvertas grandine ir pakabintas draudžiamasis ženklas „PRAĖJIMAS DRAUDŽIAMAS“. Priėjimai prie trapų turi būti laisvi.
- 4.23. Lipant trapu draudžiamas:
- 4.23.1. žmonių susitelkimas aikštelėse (daugiau kaip dviejų žmonių);
  - 4.23.2. priešinių srautų judėjimas vienos krypties trapais.
- 4.24. Jei trapo ar laiptelių posvyris horizonto atžvilgiu daugiau kaip 45°, žmonėms draudžiama įlipti ir išlipti su didesniu kaip 20 kg kroviniu.

- 4.25. Draudžiama mėtyti ir transportuoti sunkius daiktus laipteliais ir trapais. Daiktus, kurių masė daugiau kaip 50 kg, reikia transportuoti krovininiais laiptais.
- 4.26. Naudojami raktai, atsuktuvai, plaktukai, replės turi būti tvarkingos.
- 4.27. Atliekant metalinių paviršių valymo darbus su sintetiniais ar metaliniais šepečiais, jų kotai turi būti lygūs, be šerpetų.
- 4.28. Jeigu valymui naudojami kilnojami elektriniai įrankiai su vieliniais diskais, reikia vadovautis kilnojamų elektros įrankių naudojimo saugos ir sveikatos instrukcija.
- 4.29. Naudojant aitvarų paviršiaus valymui smėliasrautę, būtina dirbti su respiratoriumi, klausos apsaugos priemonėmis, apsauginiu skydeliu, pošalmiu.
- 4.30. Laikyti ir ruošti dažus, gruntą, glaistą būtina specialiose patalpose ar tam skirtose vietose.
- 4.31. Atliekant paviršių padengimą antikorozinėmis medžiagomis, perdažant teptuku, purkštuvu, reikalinga:
- 4.31.1. pneumatinius dažymo aparatus ir žarnas prieš darbo pradžią patikrinti, išbandyti slėgiu, viršijančiu darbinį 1,5 karto;
  - 4.31.2. manometrai ant pneumatinių darbo aparatų turi būti tvarkingi, patikrinti ir užplombuoti;
  - 4.31.3. dirbant su hermetikais, dažais ir kitomis šiems darbams skirtomis cheminėmis medžiagomis, būtina naudoti gumines pirštines Patekus minėtoms medžiagoms ant odos ar į akis, praplauti dideliu kiekiu vandens.
- 4.32. Keičiant, remontuojant metalines lyninių atitvarų, metalinius atitvarų konstrukcinius elementus, naudojami elektriniai ir rankiniai įrankiai (raktai, žnyplės, metalo kirpimo žirklys ir t.t.) turi būti tvarkingi, neišdilusiais darbiniais paviršiais, tvirtais kotais, nepažeista elektros izoliacija.
- 4.33. Darbuotojui draudžiama:
- 4.33.1. dirbti su plieniniais lynais be pirštinių (pirštinės turi būti su antdelniais).
  - 4.33.2. dirbant su pirštinėmis reikia žiūrėti, kad pirštinių neįtrauktų į mechanizmų judančias ir besisukančias dalis.
  - 4.33.3. ypatingo atsargumo reikia laikytis dirbant su drėgnomis pirštinėmis. Dirbti su tepaluotomis ar apledijusiomis pirštinėmis draudžiama.
  - 4.33.4. dirbant su plieniniais ar augaliniais lynais būti ir laikyti rankas arčiau kaip 1 m iki būgnų, knechtų, blokų ir kitų įrenginių, nuo kurių traukiamas ar atleidžiamas lynas, taip pat iki fiksatoriaus uždėjimo vietos. Dirbant su sintetiniais lynais šis atstumas turi būti ne mažesnis kaip 2 m.
  - 4.33.5. būti arti stipriai įtemptų lynų, taip pat būti lyno įtempimo linijoje (tiek prieš lyno tempimo, tvirtinimo ar krypties keitimo mechanizmą, tiek ir už jo).
  - 4.33.6. kojas statyti į lynų kilpas.
  - 4.33.7. išeiti už laivo borto aptvaro ar falšborto, taip pat persisverti per juos.
  - 4.33.8. inkarą nuleidžiant ir pakeliant draudžiama būti arti inkaro grandinės judėjimo linijos arba šios linijos tęsinio;
  - 4.33.9. draudžiama atleisti inkaro grandinės fiksatorių, taip pat atjungti brašpilio žvaigždutę nepatikrinus juostinių stabdžių užspaudimo;

4.33.10. laivui stovint prie priep্লাukos arba reide, draudžiama palikti inkarus kliuzuose užfiksuotus tik juostiniais stabdžiais – inkarines grandines reikia papildomai tvirtinti fiksavimo įrenginiais.

4.34. Laivuose esant atidarytam falšbortui, vandens gylį matuojantis upeivis turi būti prisirišęs apsauginiu lynu, kurio antrasis galas turi būti pririštas prie tvirtų laivo konstrukcijų.

4.35. Inkaravimo ir švartavimo metu įgulos nariams draudžiama net trumpam palikti be priežiūros veikiančius mechanizmus, atitraukti dėmesį pašalinėmis kalbomis arba dirbti bet kokius, nesusietus su inkaravimo ar švartavimo operacijomis darbus.

4.36. Švartavimosi vietos turi būti pakankamai apšviestos, žiemą nuvalytas ledas ir sniegas, pabarstyta smėliu; išsikišantys už borto objektai turi būti įtraukti į laivo vidų ir pritvirtinti.

4.37. Ruošiantis švartavimosi operacijoms visi pašaliniai daiktai turi būti pašalinti, o reikiami švartavimosi lynai tvarkingai išdėlioti denyje, parengti metlyniai, fiksatoriai, patikrinti švartavimosi mechanizmai.

4.38. Uždedant švartavimosi lyną ant knechto ar švartavimosi bitengų, rankas būtina laikyti išorinėje lyno kilpos pusėje.

4.39. Švartavimosi metu draudžiama:

4.39.1. švartavimosi vietose būti pašaliniais asmenims, taip pat nedalyvaujantiems švartavimo operacijose įgulos nariams;

4.39.2. švartavimuisi naudoti stangrius plieninius lynus;

4.39.3. paduoti, ištraukti, laisvinti, tvirtinti ar atiduoti švartavimo lyną be švartavimuisi kapitono komandos;

4.39.4. dirbti denyje išdėlioto lyno ringių viduje;

4.39.5. slopinti laivo inerciją švartavimosi lynų pagalba, taip pat tvirtinti ar atleisti lynus nenuslopinus laivo inercijos;

4.39.6. paduoti švartavimosi lynus su perlinkimais ir neapkapotais nutrauktų vielų galais;

4.39.7. tvirtinti net trumpam laikui lynus ant švartavimosi būgnų;

4.39.8. paduoti laivagalinius švartavimosi lynus dirbant varikliui;

4.39.9. naudoti grandininius fiksatorius augalinių ar sintetinių lynų fiksavimui;

4.39.10. būti fiksatoriaus tempimo jėgos linijoje dirbant su fiksatoriumi;

4.39.11. ištraukti lyną į laivą, kol iš valtės nebus išmestos likusios ringės ir valtis nenuplauks į šalį nuo išmesto lyno;

4.39.12. traukti nuplukdytą ant švartavimosi statinės lyną tuo metu, kai ant jos yra žmogus;

4.39.13. naudoti švartavimosi fenderį su trumpu tvirtinimo lynu (dėl ko tektų rankas iškišti už borto).

4.40. Pabaigus švartavimąsi, visi nebereikalingi lynai turi būti surinkti, o švartavimosi mechanizmai išjungti.

4.41. Vykdamas pakrovimo ir iškrovimo darbus įgulos jėgomis, turi būti paskirtas krovimo darbų vadovas, kuris turi vadovautis laivų krovos darbų saugą reglamentuojančiomis taisyklėmis.

4.42. Krovimo darbų metu draudžiama:

4.42.1. krovimo darbų vietose atlikti remonto ir kitus darbus;

- 4.42.2. būti šalia įtemptų lynų, taip pat lyno kampo, kuri sudaro per atidaromą bloką praeinantis škentelis, viduje;
- 4.42.3. užkabinti kablį už krovinio aprišimo, jeigu aprišimas nėra tam specialiai pritaikytas;
- 4.42.4. keisti padėklų padėtį, kai ant jų jau uždėtas kroviny;
- 4.42.5. perkrauti krovinius, kurių netvarkinga tara.
- 4.43. Neturint reikiamos kvalifikacijos remontuoti savo jėgomis aptarnaujamus įrengimus draudžiama.
- 4.44. Už teisingą elektrinių mechanizmų eksploatavimą, remontą atsakingas elektrotechninis laivo personalas. Apie atliktą įrengimų profilaktiką, remontą daromos žymos specialiuose žurnaluose.
- 4.45. Apie visus elektrinių mechanizmų, įrankių gedimus reikia nedelsiant pranešti mechanikui. Dirbti su sugedusiu įrengimu, kol jis nebus sutaisytas, draudžiama.
- 4.46. Draudžiama nuimti besisukančių, judančių, turinčių įtampą srovinių, įkaitusių daugiau kaip 50 °C, dalių apsaugą.
- 4.47. Upeivis privalo dirbti apsirengęs specialia apranga, kuri išduodama pagal veikiančius normatyvinius dokumentus.
- 4.48. Avalynė (tik ant žemo kulno) privalo būti suvarstyta ir su neslidžiu padu. Draudžiama dirbti apsiavus avalyne, kuri krenta nuo kojų ar yra su aukštais kulniukais.
- 4.49. Visus įpjovimus ir įbrėžimus reikia dezinfekuoti ir subintuoti neperšlampamu bintu.
- 4.50. Draudžiama naudoti įskeltus, apdaužytus kraštais stiklinius, fajansinius indus. Draudžiama naudoti produktus, susilietusius su sudaužytais indais.
- 4.51. Įjungti ar išjungti valymo elektros prietaisus (dulkių siurblių, grindų vaškuotuvus, grindų plovimo mašinas ir kt.) iš tinklo reikia tik sausomis rankomis. Išardyti ir valyti elektros prietaisus galima tik išjungus juos iš tinklo.
- 4.52. Plauti ir valyti lubas, aukštai pakabintus šviestuvus, iliuminatorius, viršutines pertvarų dalis reikia specialiais (su ilgintuvais arba teleskopinėmis rankenomis) skudurų gnybtais, šepečiais, kempinėmis.
- 4.53. Draudžiama aukštai valant ar plaunant atsistoti ant atsitiktinių daiktų, taburečių, radiatorių, klozetų ir pan.
- 4.54. Tikslai laivui stovint uoste, esant nedideliame valomų objektų aukščiui, galima lipti ant stabilių (ne aukštesnių kaip 50 cm) taburečių.
- 4.55. Plaunant vidinius laivo paviršius, leidžiama naudoti neutralias plovimo priemones (neėdančias rankų odos). Šį darbą reikia atlikti su guminėmis pirštinėmis.
- 4.56. Sausus elektros prietaisus, instaliacijas, apšvietimo armatūrą valyti pageidautina esant atjungtai įtampai. Jeigu maitinimo atjungti neįmanoma, tai būtina dirbančiajam užsimauti gumines dielektrines pirštines.
- 4.57. Drėgnus elektros prietaisus valyti galima tik juos išjungus iš tinklo.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

5.1. Įvykus avarijai ar susidarius avarinei ar kitai ypatingai situacijai, kova už laive esančių žmonių ir pačio laivo gyvybingumą pirmiausia (iki atvyks pagalba) vykdoma laive esančios įgulos jėgomis – laivo įgula turi elgtis taip, kaip numatyta laivo įgulos avarinėse situacijose veiksmų

plane konkrečiu avariniu atveju. Įgulos veiksams vadovauja laivo kapitonas. Pirmaeiliai laive esančių žmonių veiksmai yra:

5.1.1. Informacijos gavimas apie įvykius laive dėl pirminio pavojingumo laipsnio nustatymo;

5.1.2. Jeigu laivas reide – reikiamo gelbėjimo priemonių paruošimas ir nuleidimas į vandenį ir, pagal galimybes, keleivių ir pašalinių asmenų į jas įsodinimas.

5.2. Pastebėjęs gaisrą ar jo požymius, upeivis privalo vadovautis veiksmy planu kilus gaisrui laive:

5.2.1. informuoti apie gaisrą laivo kapitoną balsu apie aliarmo priežastis ir, gavęs nurodymus iš kapitono, atlikti nurodytus veiksmus (gaisro gesinimo, žmonių evakavimo ar kt.);

5.2.2. esant nesėkmingiems veiksams gesinant gaisrą, pagal laivo kapitono komandą evakuotis iš laivo, paimant kartu su savimi būtiną išgelbėti dokumentaciją.

5.2.3. Degančią elektrinę įrangą reikia gesinti angliarūgštės, miltelių gesintuvais, smėliu, jos negalima gesinti vandeniū..

5.3. Siekiant užtikrinti laive esančių žmonių ir pačio laivo saugumą, darbdavys normaliomis sąlygomis turi mokyti laivo įgulą laiku imtis tinkamų veiksmy aliarmų ir avarių metu, tinkamai naudotis laivo įgulos avarinėse situacijose veiksmy planu. Mokymų periodiškumas yra nustatomas pagal galiojančius teisės aktus.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

6.1. Atjungti naudotus mechanizuotus įrankius. Sutvarkyti darbo zoną (sudėti visas priemones ir įrankius su kuriais buvo dirbama, į joms skirtas vietas, išjungti visus elektrinius įrengimus, ventiliaciją, pašalinti atsiradusias atliekas į joms skirtą vietą). Tepaluoti skudurai laikinam saugojimui sudedami į metalines dėžes su dangčiais.

6.2. Buitinėse patalpose reikia nusivilkti darbo drabužius, avalynę bei asmenines apsaugos priemones ir palikti juos tam skirtoje vietoje. Nusiplauti veidą ir rankas šiltu vandeniū bei muilu, esant galimybei, nusiprausti po dušu.

6.3. Kapitonui pranešti apie visus darbo metu įvykusius nesklandumus, gedimus.

Parengė:

SAUGAUS
DARBO
CENTRAS